

SZILÁGY-SOMLYÓ.

T Á R S A D A L M I H E T I L A P

és

A SZILÁGY-SOMLYÓ-VIDÉKI GAZDASÁGI-EGYLET KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Nagy László.

Segéd-szerkesztő:

Hulinka Sándor.**SZERKESZTŐSÉG:**

Sz.-Somlyón az ev. ref. papi háznál, hová a kéziratok,
Kiadóhivatal:
városház, főjegyzői iroda, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.
Hirdetések jutányos árban. Bélyegdíj 30 kr.

Vicinális utaink.

Annyira el vagyunk foglalva a Nagy-Károly felé építendő vasut által hozandó nagy boldogság reménységével, miszerint ha már összejövetelünk s társaságainkban utról van szó, vagy megyénk két lapja közlekedési esz-kozeinkről hoz valamit, már nem is forog más szőnyegen, csak a vasut, meg ismét a vasut.

Pedig nem szükség nagy nemzetgazdasági tudomány hozzá, hogy be lássuk, mikép ha fel-épül is egyik vagy másik irányban vasutunk, mindaddig míg községi — vicinális — utvo-nalaink a létezőnél jobb s legalább helyel-he-lyel használható állapotba hozásáról kellőleg nem gondoskodunk édes kevéssel leszünk kö-zelebb a nagy világhoz, mint vasut nélkül. — Mert az a várva várt vasut is csak úgy fog érni valamit, ha hozzá is lehet ám jutni.

Azon községek, melyek oly szerencsés fek-véssel bírnak, hogy egyik vagy másik megyei vagy az állami ut mentén vannak, daczára an-nak, hogy sem állami utunk még inkább me-gyei utaink a szigorú bírálatot alig állják ki, közlekedési viszonyok tekintetében még boldog-ságban usznak, — de mit szólunk azon közsé-gekről, melyeket a megyei utaktól száraz idő-ben is két három órai távolság választ el. Ezek is usznak . . . a közlekedési mizeriákban . . . a sárban.

Megyénk községeinek több mint fele az állami és megyei utvonalakon kívül esve ter-ményei piacra vitelénél legnagyobb részben a vicinális utak igénybe vételére van szorulva.

Én istenem! hogy néznek ki legtöbbször ezek a vicinális utak! Alig akad közöttük egy kettő, a melyen emberi kéz munkája felismer-hető lenne. Legtöbb csak annyiban ut, hogy kijelölnek egy vonalat a melyen kívül menni tilos és ott szokott járni járnívével az, kit balsorsa rá kényszerít s lesz aztán sok de sok és mélységes kerékvágás. Ez a legszokottabb

módja nálunk a vicinális ut csinálásnak, úgy mondják aztán reá, hogy „ott az ut, a hol a kerék vágás.”

A megyei építészeti hivatal egyik tagja a járási szolgabírákkal egyetértve össze tervez-geti a községeket egyik s másik vicinális utvo-nal kiépítése (?) s jókarban tartására, de aztán hogy a kiépítés és jókarban tartás miként vi-tetik keresztül és minő ellenőrzésben és fel-ügyeletben részesül, arról jobb hallgatni.

Nézetünk szerint a vicinális utak jó karba hozása megyénk anyagi felvi-rágzásának egyik mellőzhetlen alap-feltétele, és ez ügyben legelső sorban a já-rási szolgabírók vannak hivatva nagyobb buz-galmat és odaadást tanusítani.

Nem vonjuk kétségbe azt, miszerint szol-gabíráink úgy el vannak különféle közigazga-tási, katonai, árva, kihágási, adó, illeték behaj-tási, rendőri, megyei és állami építészeti, em-ber- és állat egészségügyi, statisztikai és a jó-ságos ég tudná elnevezni mi mindenféle hon-boldogító teendőkkel halmozva, hogy szuszszanni alig tudnak. De a vicinális utak kérdése oly fontos, hogy a sok teendők között éppen ezt hanyagolni el s éppen ezt részeltetni legkisebb figyelemben menthetetlen hibának tartjuk

A mulasztás első sorban a szolgabírákat terheli, mert nem okvetlenül szükséges, de meg-éppen nem is lehetséges, hogy mindent maga a szolgabíró tegyen, hanem az már elengedhet-ten feltétel, hogy intézkedései s rendeleteinek végrehajtásáról gondoskodják és nem elég csak rendeleteket kibocsátani, de azok teljesítését is ellenőrizni kellene.

A vicinális utak, általában a vicinális köz-munka napszámok szakmánszerű ledolgoztatá-sával készülnek. Igás napszámokra a kavics halmok kihordása, kézi napszámokra bizonyos töltések, hidak vagy sánczok elkészítése kisza-batlik, de arra, hogy a kavics vagy porond hol termeltessék, avagy a halmok a

maga idejében kihordassanak, a ki-hordott halmok a maga idejében számba vétessenek és beágyaltassa-nak s a kézi napszámok kellőleg fel-használtassanak, a gondozás már ki-nem terjed.

Igy aztán a kiszabott szakmánszámok egyik-éről a másikra teljesítetlenül maradnak, vagy ha immel-ámmal teljesítettnek is, abban nincs semmi köszönet, mert a felhasznált munkaerő nagy része szakértő felügyázat hiányában — elfecséreltetik s kárba megy.

És miért? Mert a szolgabíró ezerféle teen-dői mellett nem érkezik reá, hogy a különböző vonalokon kihordott halmokat maga idejében személyesen számba vegye, a napszámok ledolgozását s különösen azok felhasználását apródonként ellenőrizze.

Mulhatatlanul szükséges-é, hogy a szolga-bíró az ilyes apróbb részletekkel állandóan fog-lalkozzék?

Nem szükséges. — Arra való az utbiztos, hogy a szolgabíró rendeleteinek végrehajtását ellenőrizze, a kiszállított fedanyagot mind mi-nőség, mind mennyiség tekintetében megviz-sgálja, számba vegye s a napszámok helyes fel-használását létesítse.

Avagy nem lehetne-é egyes esetekben magukat a községi jegyzőket is a vi-cinális utaknál előforduló fontosabb teen-dők felügyeletével megbízni? Miért ne vehetné számba a jegyző például a kavics hal-mokat, vagy miért ne ügyelhetne fel egy s más lényegesebb munkák keresztül vitelénél, oly esetben, midőn az utmester más felé hossza-sabbban elfoglalva van.

Nem kifizetné-é a reá fordított költséget, ha a vicinális utaknál is olyan utfelügyelő, vagy utkaparó-féle állandósíttatnék, ki köteles lenne legalább hetenként egyszer vagy kétszer a reá bízott utvonalat megsejmléni s a mu-tatkozó hiányokat igazíttatni, nagyobb romlá-

matával édesen elmereng. Mennyi öntudatlan háj, mennyi bizalom a jövőben, van kifejezve egy ilyen arczon! Mennyi költőiség a félig csukott szemek-ben, a derült, szennytelen homlokon!

Nem is veszi észre a mint a jó anya arcza szeretettel, de titkos aggodalommal tekint néha felé. Az már átélte azokat. Az már ismeri az élet söté-tebb oldalát; s míg amaz csak mosolygó eget lát, ez terhes felhőket is látott átvonulni rajta s a bé-két ígérő szivárvány mellett is villámokat keres már.

Az öreg alispán ez alatt azzal mulatja magát, hogy „karika“ füstöket iparkodik kieregetni az összeccsucsorított száján s ha egy ilyen sikerül, na-gyon meg van elégedve magával. A komolyabb ré-szét még is csak ő viseli a dolognak: az alispánné csak képzeletben, ő pedig megtestesülve látja a fellegetket. Hisz ugys minden csak — füst.

Marci, a bizalmas házi szolga, a ki régen nyalka huszár volt ugyan, de most már ő is csak kivénült a mundurból, zavarja meg a nyugalmas csendet. Valami levelet hoz egy táczán, a mely a délutáni postával jött a nagyságos ur részére. — Elég baj is, hogy nem délelőtt jött, mert most egy igen sikerültnek ígérkező karika füst ment kárba érte.

Össze is ránczolja a homlokát az alispán ur, de a mint az aranykeretű szemüveget az orrára akasztja, szépen elsimulnak a redők s mint a ki nagyon megörül valaminek ajkán igen jóízű mosoly vonul át s az egyik térdére nagyot ütte tenyerével kedélyesen felkiált:

— Hopp!

TÁRCZA.

Az elkésett hó.

Tán valami eltévedt szél
Sodort hozzánk kis hópehely! . . .
Lásd, nálunk már tavaszodik,
Azért nincs is számodra hely! . . .

Nézd, a rét zöld . . . a lég enyhe,
S már nem ujság az ibolya.
S ma, vagy holnap megérkezik
Már a daru, fecske, gólya.

Mért nem jöttél a tél folytán? . . .
Akkor jó volt, hogyha láttunk;
Mivel csengős-bongós szánon
Névnepokra, bálba jártunk.

Gyönyörködtél volna, boldog
Vőlegény és menyasszonyba,
Mint repültek jó szánuton
Esküvőre a templomba.

Menyasszony? te is lehetél,
Ha azzá gyűr művészi kéz,
Melyet aztán olvadásig
A közönség csodálva néz.

Vagy lapdázó gyermekekkel,
Te is vigan játszál volna!

De most, ugyan kinek kellesz? . . .
Már csak inkább az ibolya! . . .

Eredj arra észak felé,
Ott tán élet vár még reád.
Nálunk csak sár lesz belőled,
S tönkre megy szép fehér ruhád! . . .

Mért könnyezel szavaimra? . . .
Vagy tán a nap hatása az? . . .
De nézd ott száll egy pillangó! . . .
Hiszed már, hogy itt a tavasz?! . . .

Páskuj Lajos.

Szivtelen.

— Elbeszélés. —

Hamvai Sándortól.

(Folytatás.)

II.

Egy kellemes nyári nap délutánján az alispá-nék együtt ültek a nappaliban.

Az öreg ur az elválhatatlan tajték pipából ha-talmas füstöket eregetett, az alispánné egy kényel-mes fotelben kötögetett, míg a szép Malvine himző rá-mája mellett üldögélt s finom ujjacskáival elbab-rálva a selyem szálakon, ábrándos fejecsckéjében ki tudja minő édes gondolatokat szőtt.

Nincs szebb mint egy fiatal leány, midőn lel-kében csak a szép és jó érzések s eszmékkal, arcán pedig az életkedv és nyugodt lélek ártatlan kinyo-